

Mazowiecki Kurator Oświaty

dr Grzegorz Tyszko przedstawia

SPRAWOZDANIE

z realizacji zadań związanych z przeglądem i oceną szkół/placówek systemu oświaty pod kątem bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz sprawowania nad nimi prawidłowej opieki – realizacja Uchwały Rady Ministrów Nr 186/2006 z dnia 7 listopada 2006 r. w sprawie działań administracji rządowej przeciwko przemocy w szkołach i placówkach, zmienionej Uchwałą Nr 200/2006 z dnia 22 listopada 2006 r.

Zadania zrealizowane do dnia 12 lutego 2007 r. na terenie województwa mazowieckiego.

I. Informacja ilościowa

W okresie 1.12.2006 r.-12.02.2007 r. dokonano przeglądu:

- 204 szkół podstawowych,
- 326 szkół gimnazjalnych,
- 328 szkół ponadgimnazjalnych,
- 38 szkół specjalnych różnych typów,
- 12 młodzieżowych ośrodków wychowawczych,
- 6 młodzieżowych ośrodków socjoterapii,
- 8 specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych,
- 21 placówek oświatowo-wychowawczych – razem 943 szkoły i placówki oświatowe. Szkoły artystyczne, według harmonogramu, badane będą w miesiącach wiosennych. W 90 % przeglądów brali udział przedstawiciele organów prowadzących.

II. Formy i sposoby prowadzenia badań

Opracowywane są miesięczne harmonogramy przeglądów szkół i placówek systemu oświaty, które są dostarczane drogą elektroniczną wszystkim podmiotom zaangażowanym w pracę zespołów ds. przeglądów szkół i placówek (tj. Komendzie Wojewódzkiej Policji w Radomiu, Komendzie Stołecznej Policji, Prokuraturze Apelacyjnej w Warszawie, Biuru Edukacji miasta stołecznego Warszawy).

Organizowane są spotkania z przedstawicielami rad pedagogicznych szkół, uczniami, rodzicami oraz pracownikami obsługi. Prace zespołów przebiegają bez zakłóceń, z przeglądów sporządzane są protokoły i dokonywana jest ogólna ocena zagrożenia przemocą i innymi zjawiskami patologicznymi.

Zespoły dokonujące przeglądu pracują w oparciu o materiały diagnostyczne przekazane kuratoriom oświaty przez Departament Młodzieży i Wychowania Ministerstwa Edukacji Narodowej. Po zakończeniu przeglądu zespół wypełnia protokół, którego oryginał jest dostarczany do Kuratorium Oświaty, a kopie otrzymują: dyrektor szkoły/placówki, przedstawiciel organu prowadzącego i przedstawiciel Policji. Zespół ocenia stan bezpieczeństwa za okres roku szkolnego 2005/2006 oraz od 1 września 2006 r. do chwili przeglądu.

Podstawowe metody pozyskiwania informacji to:

- rozmowy z dyrektorem szkoły, uczniami, rodzicami, przedstawicielami rady pedagogicznej,
- obserwacja,
- ogląd pomieszczeń szkolnych i terenu bezpośrednio przyległego do szkoły,
- w miarę potrzeby wywiad pogłębiony i indywidualne rozmowy.

III. Propozycje dotyczące poprawy bezpieczeństwa w szkołach/placówkach, w tym oczekiwane przez pracowników szkół/placówek, rodziców i uczniów – formy i zakres pomocy

Propozycje zgłaszane podczas spotkań:

1. przez rodziców:

- zainstalowanie lub rozszerzenie monitoringu elektronicznego szkół i placówek,
- zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych (głównie sportowych),

- wprowadzenie większej liczby zajęć profilaktycznych,
  - większa współpraca rodziców ze szkołami i placówkami,
  - aktywne pełnienie dyżurów przez nauczycieli,
  - zwiększenie uprawnień dyrektora szkoły i nauczycieli,
  - likwidacja dwuzmianowości (dot. szkół podstawowych),
  - zmniejszenie liczby uczniów w oddziałach (dotyczy klas I szkół ponadgimnazjalnych),
  - zwiększenie współpracy z policją i Strażą Miejską
  - wprowadzenie dziennika elektronicznego (dot. szkół ponadgimnazjalnych),
  - wprowadzenie jednolitego stroju szkolnego (dot. szkół podstawowych),
  - zatrudnianie w szkołach psychologów.
2. **przez uczniów:**
- zainstalowanie lub rozszerzenie monitoringu elektronicznego szkół i placówek,
  - zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych (głównie sportowych),
  - zmniejszenie liczebności oddziałów,
  - wprowadzenie identyfikatorów,
  - zwiększenie uprawnień samorządu uczniowskiego (dot. szkół ponadgimnazjalnych),
  - umożliwienie anonimowego przekazywania informacji o zagrożeniach,
  - zwiększenie liczby godzin z wychowawcą,
  - wprowadzenie jednolitego stroju szkolnego (dot. szkół podstawowych).
3. **przez przedstawicieli rad pedagogicznych:**
- zainstalowanie lub rozszerzenie monitoringu elektronicznego szkół i placówek,
  - zmniejszenie liczebności oddziałów,
  - zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i dodatkowych,
  - zwiększenie liczby godzin pedagoga i psychologa,
  - ujednoczenie stroju szkolnego (dot. szkół gimnazjalnych),
  - wzmocnienie współpracy rodziców ze szkołą,
  - oddzielenie uczniów szkół podstawowych od uczniów gimnazjum (dot. szkół podstawowych),
  - modyfikacja przepisów dotyczących odpowiedzialności nieletnich,
  - zwiększenie liczby etatów pracowników obsługi szkół (dot. szkół podstawowych),
  - patrolowanie szkół i ich okolic przez policję lub Straż Miejską.

IV. Wnioski z dotychczas podjętych działań

Informacje uzyskane od rodziców, nauczycieli i uczniów są zgodne: szkoły na ogół uznawane są za bezpieczne dla uczniów. Wszystkie podmioty w czasie spotkań podkreślają, że doceniają działania podejmowane przez szkoły i placówki, których celem jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Informacje uzyskane podczas przeglądów wykorzystywane są w sprawowanym nadzorze pedagogicznym.

Działania dotychczas podjęte wskazują na potrzebę następujących zmian:

- wzmocnienie roli wychowawcy klasowego, stworzenie systemowej współpracy szkół z rodzicami,
- zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych (w tym głównie sportowych),
- zatrudnienie w szkołach i placówkach pedagoga i psychologa (tam gdzie nie są zatrudnieni) oraz zapewnienie uczniom swobodnego i nieskrępowanego dostępu do niego; zwrócenie szczególnej uwagi na rolę pedagoga szkolnego i psychologa w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- korzystanie w szerszym zakresie z metod mediacji stosowanych przy rozwiązywaniu konfliktów pomiędzy uczniami,
- zwiększenie oddziaływań wychowawczych na uczniów poprzez realizację właściwie opracowanych programów wychowawczych i programów profilaktyki, przy realizacji których szkoły powinny korzystać w szerszym zakresie z pomocy instytucji zewnętrznych, wspomagających jej działania.

Działania podjęte w ramach dokonywanych przeglądów szkół i placówek wpisują się w prowadzone na terenie województwa mazowieckiego przedsięwzięcia poprawiające ich bezpieczeństwo. Do działań tych należy m.in. stały monitoring zdarzeń wskazujących na przemoc, próby samobójcze i inne bulwersujące zjawiska o charakterze patologicznym w szkołach i placówkach województwa mazowieckiego.

Ponadto informuję:

Kuratorium Oświaty w Warszawie w sposób systematyczny identyfikuje i analizuje problemy dotyczące bezpieczeństwa szkolnego poprzez monitorowanie drastycznych zdarzeń występujących w szkołach i placówkach województwa mazowieckiego. Analizowane są wszelkie działania szkoły podjęte po wystąpieniu i zdiagnozowaniu zdarzenia mającego miejsce w szkole/placówce.

Od 1 listopada 2006 do 31 stycznia 2007 w województwie mazowieckim zarejestrowano 45 tego typu zdarzeń. Należą do nich m.in. pobicia, rozboje, próby samobójcze i samobójstwa, molestowanie seksualne, samookaleczenia, kradzieże mienia. Zdarzenia noszące znamiona czynu przestępczego zgłaszane są przez dyrektorów szkół/placówek stosownym organom. W uzasadnionych przypadkach podejmowane są działania dyscyplinujące wobec nauczycieli czy dyrektorów szkół. Informacje o zdarzeniach drastycznych przekazywane są do Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Aktualnie trwają prace nad zbudowaniem skutecznych i podlegających ocenie mechanizmów współpracy dyrektora – nauczycieli – rodziców – uczniów w zakresie bezpieczeństwa w szkołach.

Informacje uzyskane w ramach pracy zespołów dokonujących przeglądów bezpieczeństwa wykorzystane zostaną w pracach interdyscyplinarnego zespołu ds. bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w województwie mazowieckim. Działania w tym zakresie, w sposób pełny zakończone zostaną zgodnie z *Harmonogramem działań i szczególnych zadań związanych z przeglądem i oceną szkół i placówek systemu oświaty pod kątem bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz sprawowania nad nimi prawidłowej opieki* do 15 czerwca 2007 roku.

W planie nadzoru pedagogicznego Mazowieckiego Kuratora Oświaty w okresie od lutego do końca roku szkolnego 2006/2007 uwzględnione zostały następujące zadania, których celem jest poprawa bezpieczeństwa uczniów w szkołach:

- Wdrożenie w szkołach i placówkach założeń rządowego programu „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”, promującego szkołę bez zjawisk patologicznych takich jak: przemoc fizyczna i psychiczna, narkotyki, lekceważenie nauczycieli i obowiązków szkolnych, wagary itp.
- Opracowanie i wdrożenie programu naprawczego zgodnie z zaleceniem Ministra Edukacji Narodowej.
- Integrowanie środowiska szkolnego (uczniów, nauczycieli, rodziców) wokół rozwiązywania problemów wychowawczych oraz promowanie wzorów i postaw pozytywnych wśród uczniów.
- Podejmowanie szybkich i sprawnych działań interwencyjnych, udzielanie pomocy osobom pokrzywdzonym i sprawcom zdarzeń, przeciwdziałanie występowaniu przemocy w przyszłości.

- Systematyczne informowanie Kuratorium Oświaty w Warszawie o najbardziej drastycznych incydentach występujących na terenie poszczególnych szkół i placówek.
- Powołanie szkolnych koordynatorów ds. bezpieczeństwa, integrujących działania wszystkich podmiotów szkolnych (nauczycieli, uczniów i rodziców) oraz współpracujących ze środowiskiem na rzecz bezpieczeństwa.

W lutym 2007 roku w Kuratorium Oświaty w Warszawie odbyło się spotkanie, na którym wypracowane zostały podstawowe zadania koordynatorów ds. bezpieczeństwa w szkołach i placówkach województwa mazowieckiego oraz zasady ich współpracy z policją, organami ścigania i jednostkami samorządu terytorialnego.

Ponadto Kuratorium Oświaty w Warszawie przewiduje realizację następujących zadań:

- Uruchomienie w ramach ekstranetu narzędzia badawczego do pomiaru poziomu agresji występującej w szkole/placówce. Narzędzie to pozwoli na dokonywanie szybkiej autoewaluacji w zakresie występujących w szkole problemów wychowawczych.
- Przeprowadzenie pilotażowych badań we współpracy z Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli, mających na celu zdiagnozowanie sytuacji wychowawczej w szkołach i placówkach województwa mazowieckiego.
- Wspomaganie nauczycieli w zakresie rozwiązywania konfliktów pomiędzy uczniami, w formie narad, warsztatów i konferencji.

W realizacji ww. zadań niezbędna jest:

- Systematyczna współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego w celu doskonalenia jakości pracy szkół i placówek, w szczególności w zakresie poprawy bezpieczeństwa i warunków nauki.
- Systematyczna współpraca z ośrodkami doskonalenia nauczycieli w celu dostarczania wiedzy o nowych metodach i technikach pracy nauczycieli oraz doskonalenia ich umiejętności pracy z uczniami.
- Systematyczna współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży w celu poszerzenia oferty pomocy uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. ■